

ΠΑΝΟΣ ΖΥΓΟΥΡΗΣ - ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑΣ 9-11 (2^{ος} όροφος) ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ:210-8259140-1-FAX: 210-8259235

ΚΙΝ:6977506705, e-mail :pzygouris@gmail.com

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

Θέμα: Πρόσβαση δημότη σε διοικητικά έγγραφα

Ι. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Όπως προβλέπεται στο άρθρο 2 του ν. 3861/2010 «1. Οι ρυθμίσεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται σε νόμους, προεδρικά διατάγματα, αποφάσεις και πράξεις που εκδίδουν ο Πρωθυπουργός, το Υπουργικό Συμβούλιο και τα συλλογικά κυβερνητικά όργανα, οι Υπουργοί, Αναπληρωτές Υπουργοί, Υφυπουργοί, Γενικοί Γραμματείς Υπουργείων και Περιφερειών, Ειδικοί Γραμματείς Υπουργείων, τα όργανα διοίκησης νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), οι ανεξάρτητες και ρυθμιστικές διοικητικές αρχές, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, τα όργανα διοίκησης φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα στις περιπτώσεις που αναφέρονται στον παρόντα νόμο, καθώς και τα όργανα των φορέων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού. "Οι ρυθμίσεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται επίσης και σε πράξεις ή αποφάσεις που εκδίδουν όργανα, στα οποία τα αναφερόμενα στην παράγραφο αυτή όργανα έχουν χορηγήσει εξουσιοδότηση προς υπογραφή ή έχουν μεταβιβάσει αρμοδιότητα, καθώς και οποιοδήποτε όργανο έχει από το νόμο την αρμοδιότητα έκδοσης πράξεων που υπάγονται στις ρυθμίσεις του νόμου αυτού."

***Το εντός "" τελ. εδάφιο αντικαταστάθηκε ως άνω με τη παρ.1 του άρθρου 23 του Ν.4210/2013 (ΦΕΚ Α 254 21.11.2013)

2. Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου ως φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα νοούνται: α) τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που ανήκουν στο

κράτος ή επιχορηγούνται τακτικώς, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις από κρατικούς πόρους κατά 50% τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού τους και β) οι δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμοί που προβλέπονται στις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 3429/2005.

3. Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου ως φορείς των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού νοούνται τα αιρετά όργανα των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) πρώτου και δεύτερου βαθμού και τα νομικά πρόσωπα και επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α..

4. Στο διαδίκτυο αναρτώνται:

1) νόμοι που εκδίδονται και δημοσιεύονται κατά το Σύνταγμα,

2) πράξεις νομοθετικού περιεχομένου του άρθρου 44 παρ. 1 του Συντάγματος,

3) τα προεδρικά διατάγματα κανονιστικού χαρακτήρα,

4) λοιπές πράξεις κανονιστικού χαρακτήρα με εξαίρεση τις κανονιστικές πράξεις που αφορούν την οργάνωση, διάρθρωση, σύνθεση, διάταξη, εφοδιασμό και εξοπλισμό των Ενόπλων Δυνάμεων της Χώρας, καθώς και κάθε άλλη πράξη, η δημοσιοποίηση της οποίας προκαλεί βλάβη στην εθνική άμυνα και ασφάλεια της χώρας,

5) ερμηνευτικές εγκύκλιοι και εγκύκλιοι για την εφαρμογή της νομοθεσίας,

"6) οι προϋπολογισμοί, απολογισμοί, ισολογισμοί των φορέων που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου"

***Η περ.6 αντικαταστάθηκε ως άνω με τη παρ. 2 του άρθρου 23 του Ν.4210/2013 (ΦΕΚ Α 254 21.11.2013)

"6α) οι πράξεις της ανάληψης υποχρέωσης δαπάνης, της απόφασης έγκρισης δαπάνης και της οριστικοποίησης της πληρωμής που περιέχει το ακριβές ποσό που θα πληρωθεί για κάθε επιμέρους δαπάνη των φορέων που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου."

***Η περ.6α προστέθηκε ως άνω με τη παρ. 3 του άρθρου 23 του Ν.4210/2013 (ΦΕΚ Α 254 21.11.2013)

«Από την υποχρέωση πρωτογενούς ανάρτησης εξαιρούνται τα έγγραφα και τα στοιχεία δημοσίων συμβάσεων που καταχωρίζονται υποχρεωτικά στο

Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) του άρθρου 11 του ν. 4013/2011 (Α` 204). Τα στοιχεία αυτά αντλούνται αυτομάτως από το ΚΗΜΔΗΣ.»

*** Το δεύτερο εδάφιο της περ.6α προστέθηκε με το άρθρο 197 παρ.2

Ν.4281/2014,ΦΕΚ Α 160/8.8.2014.ΠΡΟΣΟΧΗ:Σύμφωνα με το άρθρο 201 παρ.6 του αυτού νόμου : " 6. Η ισχύς των παραγράφων 2,3,4,5 και 6 του άρθρου 197 αρχίζει από τη δημοσίευση της απόφασης της παραγράφου 5 του άρθρου 139".

7) πράξεις διορισμού μονομελών οργάνων και συγκρότησης συλλογικών οργάνων διοίκησης των φορέων του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ., των φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα και των φορέων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού, καθώς και οι τροποποιήσεις αυτών,

8) πράξεις διορισμού, αποδοχής παραίτησης, αντικατάστασης ή παύσης Γενικών Γραμματέων Υπουργείων και Περιφερειών, Ειδικών Γραμματέων Υπουργείων, μελών συλλογικών οργάνων διοίκησης φορέων του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ., των φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα και φορέων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού,

9) πράξεις συγκρότησης αμειβόμενων ή μη επιτροπών, ομάδων εργασίας, ομάδων έργου και συναφών οργάνων γνωμοδοτικής ή άλλης αρμοδιότητας, ανεξαρτήτως αν τα μέλη τους αμείβονται ή όχι,

10) πράξεις καθορισμού των αμοιβών και αποζημιώσεων των μελών μονομελών και συλλογικών οργάνων διοίκησης, μελών επιτροπών, ομάδων εργασίας, ομάδων έργου και συναφών οργάνων γνωμοδοτικής ή άλλης αρμοδιότητας,

11) προκηρύξεις πλήρωσης θέσεων με διαγωνισμό ή με επιλογή, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι προκηρύξεις για επιλογή και πλήρωση θέσεων διευθυντικών στελεχών των Ν.Π.Δ.Δ., φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, και των επιχειρήσεων και φορέων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού, καθώς και οι προκηρύξεις εξετάσεων υποψηφίων δικηγόρων, συμβολαιογράφων και άμισθων υποθηκοφυλάκων,

12) προκηρύξεις πλήρωσης θέσεων διδακτικού ερευνητικού προσωπικού (ΔΕΠ) του πανεπιστημιακού τομέα και του εκπαιδευτικού προσωπικού (ΕΠ) του τεχνολογικού τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης,

13) πίνακες επιτυχόντων, διοριστέων και επιλαχόντων των προκηρύξεων επιλογής προσωπικού, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η δημοσίευση τους προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία,

14) περιλήψεις πράξεων διορισμού, μετάταξης, διαθεσιμότητας, αποδοχής παραίτησης, λύσης της υπαλληλικής σχέσης ή υποβιβασμού υπαλλήλων, μόνιμων και μετακλητών, και διευθυντικών στελεχών του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ., φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, φορέων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού, καθώς και αντιστοίχων πράξεων που αφορούν δημόσιους λειτουργούς, των οποίων η δημοσίευση απαιτείται κατά την κείμενη νομοθεσία, και περιλήψεις πράξεων διορισμού και συμβάσεων με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ή συμβάσεων έργου στο Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ., τους φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα και φορέων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού,

«Από την υποχρέωση πρωτογενούς ανάρτησης εξαιρούνται τα έγγραφα και τα στοιχεία δημοσίων συμβάσεων που καταχωρίζονται υποχρεωτικά στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) του άρθρου 11 του ν. 4013/2011 (Α` 204). Τα στοιχεία αυτά αντλούνται αυτομάτως από το ΚΗΜΔΗΣ.»

*** Το δεύτερο εδάφιο της περ.14 προστέθηκε με το άρθρο 197 παρ.3 Ν.4281/2014,ΦΕΚ Α 160/8.8.2014.ΠΡΟΣΟΧΗ:Σύμφωνα με το άρθρο 201 παρ.6 του αυτού νόμου : " 6. Η ισχύς των παραγράφων 2,3,4,5 και 6 του άρθρου 197 αρχίζει από τη δημοσίευση της απόφασης της παραγράφου 5 του άρθρου 139".

15) το σύνολο των συμβάσεων και των πράξεων που αναφέρονται σε αναπτυξιακούς νόμους, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οι πράξεις υπαγωγής επενδύσεων σε διατάξεις αναπτυξιακών νόμων και οι αποφάσεις έναρξης παραγωγικής λειτουργίας επενδύσεων,

«Από την υποχρέωση πρωτογενούς ανάρτησης εξαιρούνται τα έγγραφα και τα στοιχεία δημοσίων συμβάσεων που καταχωρίζονται υποχρεωτικά στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) του άρθρου 11 του ν. 4013/2011 (Α` 204). Τα στοιχεία αυτά αντλούνται αυτομάτως από το ΚΗΜΔΗΣ.»

*** Το δεύτερο εδάφιο της περ.15 προστέθηκε με το άρθρο 197 παρ.4 Ν.4281/2014,ΦΕΚ Α 160/8.8.2014.ΠΡΟΣΟΧΗ:Σύμφωνα με το άρθρο 201 παρ.6

του αυτού νόμου : " 6. Η ισχύς των παραγράφων 2,3,4,5 και 6 του άρθρου 197 αρχίζει από τη δημοσίευση της απόφασης της παραγράφου 5 του άρθρου 139".

16) περιλήψεις διακηρύξεων, αποφάσεις και πράξεις κατακύρωσης και ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών, υπηρεσιών και μελετών του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ., φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα και φορέων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού.

«Από την υποχρέωση πρωτογενούς ανάρτησης εξαιρούνται τα έγγραφα και τα στοιχεία δημοσίων συμβάσεων που καταχωρίζονται υποχρεωτικά στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) του άρθρου 11 του ν. 4013/2011 (Α` 204). Τα στοιχεία αυτά αντλούνται αυτομάτως από το ΚΗΜΔΗΣ.»

*** Το δεύτερο εδάφιο της περ.16 προστέθηκε με το άρθρο 197 παρ.5 Ν.4281/2014,ΦΕΚ Α 160/8.8.2014.ΠΡΟΣΟΧΗ:Σύμφωνα με το άρθρο 201 παρ.6 του αυτού νόμου : " 6. Η ισχύς των παραγράφων 2,3,4,5 και 6 του άρθρου 197 αρχίζει από τη δημοσίευση της απόφασης της παραγράφου 5 του άρθρου 139".

17) πράξεις αποδοχής δωρεών στο Ελληνικό Δημόσιο, στα Ν.Π.Δ.Δ., σε φορέα του ευρύτερου δημόσιου τομέα ή σε φορείς των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού, καθώς και συμβάσεων πολιτιστικών χορηγιών του ν. 3525/2007 (ΦΕΚ 16 Α`),

18) πράξεις δωρεών, επιχορηγήσεων, παραχώρησης χρήσης περιουσιακών στοιχείων από το Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ., τους φορείς των Ο.Τ.Α. ή φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα σε φυσικά πρόσωπα, νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου,

19) οι πράξεις: α) παραχώρησης δημόσιων και δημοτικών κτημάτων, καθορισμού χρήσης γης παραχωρούμενου δημόσιου κτήματος, αλλαγής χρήσης γης κοινόχρηστου κτήματος, β) καθορισμού εθνικών δρυμών, δασών και δασικών εκτάσεων, γ) χαρακτηρισμού εκτάσεων ως αναδασωτέων, δ) καθορισμού αιγιαλού, παραλίας, λιμνών, ποταμών, ρεμάτων και χειμάρρων, ε) καθορισμού βιομηχανικών ζωνών, στ) καθορισμού λατομικών ζωνών, ζ)

σύνταξης και έγκρισης πολεοδομικών μελετών και Γενικού Πολεοδομικού σχεδίου, έγκρισης και τροποποίησης χωροταξικών και ρυμοτομικών σχεδίων, προσδιορισμού ή τροποποίησης ορίων οικισμού και έγκρισης της μεταφοράς αυτού, η) σύνταξης και έγκρισης Ζωνών Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ), θ) καθορισμού και τροποποίησης όρων δόμησης, ι) χορήγησης, αναστολής χορήγησης, τροποποίησης οικοδομικών αδειών, ια) χωροθέτησης, ιβ) καθορισμού αρχαιολογικών χώρων, ιγ) χαρακτηρισμών κτιρίων ως διατηρητέων και αποχαρακτηρισμών αυτών. Αναρτώνται επίσης οι πράξεις ανάκλησης και ακύρωσης των παραπάνω πράξεων,

20) οι γνωμοδοτήσεις και τα πρακτικά γνωμοδοτήσεων του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους,

21) οι πράξεις και γνωμοδοτήσεις των ανεξάρτητων και ρυθμιστικών διοικητικών αρχών, η δημοσίευση των οποίων προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία,

22) ατομικές διοικητικές πράξεις, η δημοσίευση των οποίων προβλέπεται από ειδική διάταξη νόμου.

****ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Σύμφωνα με το άρθρο 31 του ΠΔ 28/2015 (ΦΕΚ 34 Α'/23-3-2015), περί "κωδικοποίησης διατάξεων για την πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα και στοιχεία" ισχύουν τα ακόλουθα: "Τα νομοθετήματα και οι πράξεις που αναφέρονται στα άρθρα 2, 8, 10, 10Α και 10Β του ν. 3861/2010 (Α'112), όπως ισχύει, αναρτώνται στο διαδίκτυο σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 3 έως 6, 8, 10Α και 10Β του νόμου αυτού, όπως ισχύει, για τη διασφάλιση ευρύτατης δημοσιότητάς τους".*

Εξαιρέση από την υποχρέωση ανάρτησης στο διαδίκτυο εισάγει το άρθρο 5 του ως άνω νόμου σύμφωνα με το οποίο **«Η ανάρτηση των πράξεων που αναφέρονται στο άρθρο 2 στο Διαδίκτυο και η οργάνωση της αναζήτησης πληροφοριών πραγματοποιείται με την επιφύλαξη των κανόνων για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Δεν αναρτώνται πράξεις, στις οποίες περιλαμβάνονται ευαίσθητα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως αυτά ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία.**

Η ανάρτηση των πράξεων που αναφέρονται στο άρθρο 2 στο Διαδίκτυο και η οργάνωση της αναζήτησης πληροφοριών πραγματοποιείται με την επιφύλαξη

των κρατικών απορρήτων όπως προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία, των κανόνων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας, καθώς και εταιρικού ή άλλου απορρήτου που προβλέπεται από ειδικότερες διατάξεις

Όπως προβλέπεται στο άρθρο 2 του ν.2472/1997 «β. **«Ευαίσθητα δεδομένα»,τα δεδομένα που αφορούν στη φυλετική ή εθνική προέλευση, στα πολιτικά φρονήματα, στις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, στη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, στην υγεία, στην κοινωνική πρόνοια και στην ερωτική ζωή, στα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες, καθώς και στη συμμετοχή σε συναφείς με τα ανωτέρω ενώσεις προσώπων.**

Ειδικά για τα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες δύναται να επιτραπεί η δημοσιοποίηση **μόνον από την εισαγγελική αρχή** για τα αδικήματα που αναφέρονται στο εδάφιο β` της παρ. 2 του άρθρου 3 με διάταξη του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών ή του Εισαγγελέα Εφετών, **εάν η υπόθεση εκκρεμεί στο Εφετείο**. Η διάταξη πρέπει να είναι ειδικώς και πλήρως αιτιολογημένη, να προσδιορίζει τον τρόπο δημοσιοποίησης και το χρονικό διάστημα που θα διαρκέσει. Η δημοσιοποίηση αυτή αποσκοπεί στην προστασία του κοινωνικού συνόλου, των ανηλίκων, των ευάλωτων ή ανίσχυρων πληθυσμιακών ομάδων και προς ευχερέστερη πραγμάτωση της αξίωσης της Πολιτείας για τον κολασμό των παραπάνω αδικημάτων. Κατά της εισαγγελικής διάταξης επιτρέπεται προσφυγή εντός 2 ημερών από τη γνωστοποίηση στον κατηγορούμενο ή κατάδικο ενώπιον του Προϊστάμενου της Εισαγγελίας Πρωτοδικών ή του Προϊστάμενου της Εισαγγελίας Εφετών, εάν η υπόθεση εκκρεμεί στο Εφετείο, ο οποίος αποφαινεται εντός 2 ημερών. Μέχρι να αποφανθεί ο αρμόδιος Εισαγγελέας απαγορεύεται η εκτέλεση της διάταξης και η δημοσιοποίηση δεδομένων.»

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του ν.2472/1997 «1. **Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται μόνον όταν το υποκείμενο των δεδομένων έχει δώσει τη συγκατάθεσή του.**

2. Κατ` εξαίρεση επιτρέπεται η επεξεργασία και χωρίς τη συγκατάθεση, όταν:

α) Η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκτέλεση σύμβασης, στην οποία συμβαλλόμενο μέρος είναι υποκείμενο δεδομένων ή για τη λήψη μέτρων κατόπιν αιτήσεως του υποκειμένου κατά το προσυμβατικό στάδιο.

β) Η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκπλήρωση υποχρέωσης του υπεύθυνου επεξεργασίας, η οποία επιβάλλεται από το νόμο.

γ) Η επεξεργασία είναι αναγκαία για τη διαφύλαξη ζωτικού συμφέροντος του υποκειμένου, εάν αυτό τελεί σε φυσική ή νομική αδυναμία να δώσει τη συγκατάθεσή του.

δ) Η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκτέλεση έργου δημόσιου συμφέροντος ή έργου που εμπίπτει στην άσκηση δημόσιας εξουσίας και εκτελείται από δημόσια αρχή ή έχει ανατεθεί από αυτή είτε στον υπεύθυνο επεξεργασίας είτε σε τρίτο, στον οποίο γνωστοποιούνται τα δεδομένα.

ε) Η επεξεργασία είναι απολύτως αναγκαία για την ικανοποίηση του έννομου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο τρίτος ή οι τρίτοι στους οποίους ανακοινώνονται τα δεδομένα και υπό τον όρο ότι τούτο υπερέχει προφανώς των δικαιωμάτων και συμφερόντων των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα και δεν θίγονται οι θεμελιώδεις ελευθερίες αυτών.

3. Η Αρχή μπορεί να εκδίδει ειδικούς κανόνες επεξεργασίας για τις πλέον συνήθεις κατηγορίες επεξεργασιών και αρχείων, οι οποίες προφανώς δεν θίγουν τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα. Οι κατηγορίες αυτές προσδιορίζονται με κανονισμούς που καταρτίζει η Αρχή και κυρώνονται με προεδρικά διατάγματα, τα οποία εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης.

Επίσης, στο άρθρο 7 παρ.1 και 2 του ίδιου νομού προβλέπεται:

1. Απαγορεύεται η συλλογή και η Επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων.

2. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η συλλογή και η επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων, καθώς και η ίδρυση και λειτουργία σχετικού αρχείου, ύστερα από άδεια της Αρχής, όταν συντρέχουν μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) Το υποκείμενο έδωσε τη γραπτή συγκατάθεσή του, εκτός εάν η συγκατάθεση έχει αποσπασθεί με τρόπο που αντίκειται στο νόμο ή τα χρηστά ήθη ή νόμος ορίζει ότι η συγκατάθεση δεν αίρει την απαγόρευση.

"β. Η επεξεργασία είναι αναγκαία για τη διαφύλαξη ζωτικού συμφέροντος του υποκειμένου ή προβλεπομέ νου από το νόμο συμφέροντος τρίτου, εάν το

υποκείμενο τελεί σε φυσική ή νομική αδυναμία να δώσει τη συγκατάθεσή του."

***Το στοιχείο β` αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.1 του άρθρου 22 του Ν.3471/2006 (ΦΕΚ Α 133/2006).

"γ) Η επεξεργασία αφορά δεδομένα που δημοσιοποιεί το ίδιο το υποκείμενο ή είναι αναγκαία για την αναγνώριση, άσκηση ή υπεράσπιση δικαιώματος ενώπιον δικαστηρίου ή πειθαρχικού οργάνου."

*** Η περ.γ`, που είχε αντικατασταθεί με την παρ.3 άρθρο Ν.2819/2000, ΦΕΚ Α 84/15.3.2000, αντικαταστάθηκε και πάλι ως άνω με την παρ.1 άρθρ.34 Ν.2915/2001, ΦΕΚ Α 109/29.5.2001.

δ) Η επεξεργασία αφορά θέματα υγείας και εκτελείται από πρόσωπο που ασχολείται κατ` επάγγελμα με την παροχή υπηρεσιών υγείας και υπόκειται σε καθήκον εχεμύθειας ή σε συναφείς κώδικες δεοντολογίας, υπό τον όρο ότι η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την ιατρική πρόληψη, διάγνωση, περίθαλψη ή τη διαχείριση υπηρεσιών υγείας.

"ε) Η επεξεργασία εκτελείται από Δημόσια Αρχή και είναι αναγκαία είτε αα) για λόγους εθνικής ασφάλειας είτε ββ) για την εξυπηρέτηση των αναγκών εγκληματολογικής ή σωφρονιστικής πολιτικής και αφορά τη διακρίβωση εγκλημάτων, ποινικές καταδίκες ή μέτρα ασφαλείας είτε "γγ) για λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας, είτε δδ) για την άσκηση δημόσιου φορολογικού ελέγχου ή δημόσιου ελέγχου κοινωνικών παροχών".

*** Η περ.ε` αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.2 άρθρ.34 Ν.2915/2001, ΦΕΚ Α 109/29.5.2001.

*** Η περ. γγ` αντικαταστάθηκε ως άνω και η περ. δδ` προστέθηκε με την παρ.4 άρθρ.26 Ν.3156/2003, ΦΕΚ Α 157/25.6.2003.

στ) Η επεξεργασία πραγματοποιείται για ερευνητικούς και επιστημονικούς αποκλειστικά σκοπούς και υπό τον όρο ότι τηρείται η ανωνυμία και λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία των δικαιωμάτων των προσώπων στα οποία αναφέρονται.

ζ) Η επεξεργασία αφορά δεδομένα δημοσίων προσώπων, εφόσον αυτά συνδέονται με την άσκηση δημοσίου λειτουργήματος ή τη διαχείριση συμφερόντων τρίτων, και πραγματοποιείται αποκλειστικά για την άσκηση του δημοσιογραφικού επαγγέλματος. Η άδεια της αρχής χορηγείται μόνο εφόσον

η επεξεργασία είναι απολύτως αναγκαία για την εξασφάλιση του δικαιώματος πληροφόρησης επί θεμάτων δημοσίου ενδιαφέροντος καθώς και στο πλαίσιο καλλιτεχνικής έκφρασης και εφόσον δεν παραβιάζεται καθ' οιονδήποτε τρόπο το δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής.

Όπως προβλέπεται στο άρθρο 7 παρ. 3 του ίδιου νόμου «Εάν τα δεδομένα ανακοινώνονται σε τρίτους, το πριν από υποκείμενο ενημερώνεται για την ανακοίνωση πριν από αυτού.»

Κατά το άρθρο 25 παρ. 4 εδ. β' του ν. 1756/1988 ισχύει ότι: «Ο εισαγγελέας πρωτοδικών δικαιούται να παραγγέλει στις υπηρεσίες του δημοσίου, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των οργανισμών κοινής ωφέλειας και όλων γενικά των επιχειρήσεων του δημόσιου τομέα, να παραδώσουν έγγραφα ή να χορηγήσουν αντίγραφά τους, όταν το ζητήσουν νομικά ή φυσικά πρόσωπα που έχουν δικαίωμα ή έννομο συμφέρον, εκτός αν πρόκειται για έγγραφα από αυτά που αναφέρονται στο άρθρο 261 του Κ.Π.Δ».

Όπως προκύπτει και από την υπ' αριθ. 58/2014 απόφαση της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα « Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 7 παρ.2 στοιχ.γ' και 11 παρ.3 του ν.2472/1997 και 25 παρ.4 εδ. β' του ν.1756/1988 ερμηνευομένων ενόψει της διατάξεως του άρθρου 9 Α του Συντάγματος και της Οδηγίας 95/46/ΕΚ και σύμφωνα με τις θεμελιώδεις αρχές προστασίας των προσωπικών δεδομένων, συνάγεται ότι για την επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, όπως η διαβίβαση ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων σε τρίτο για δικαστική χρήση, επιβάλλεται να έχει εκδοθεί άδεια προς τούτο της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και η επεξεργασία τους χωρίς προηγούμενη άδεια δεν είναι από της απόψεως αυτής νόμιμη, έστω και αν υπάρχει σχετική εισαγγελική παραγγελία περί χορήγησης των ευαίσθητων αυτών προσωπικών δεδομένων.

Επίσης, στην υπ' αριθ. 3/2009 γνωμοδότηση της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα αναγράφονται τα εξής: « Καθόσον αφορά τα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, κατά την έννοια του άρθρου 2 στοιχ. β' του Ν.2472/1997, για τη χορήγησή τους σε ενδιαφερόμενο, ενέργεια που συνιστά επεξεργασία, απαιτείται σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ.2 του ίδιου νόμου προηγούμενη άδεια της Αρχής. Εάν η Διοίκηση προβεί στη χορήγηση των στοιχείων χωρίς να έχει προηγηθεί η άδεια της Αρχής, παραβιάζει την ως άνω διάταξη και υπόκειται στις προβλεπόμενες από το άρθρο 21 του Ν.2472/1997 διοικητικές κυρώσεις. Συνεπώς, η εισαγγελική παραγγελία δεν πρέπει να εκτείνεται σε ευαίσθητα δεδομένα(π.χ. δεδομένα υγείας). Όταν ο Εισαγγελέας εξετάζει αίτημα πολίτη για χορήγηση και ευαίσθητων δεδομένων, θα πρέπει να διαβιβάζει την σχετική αίτηση προς τη Διοίκηση με τη σημείωση ότι οφείλει να ζητήσει την άδεια της Αρχής».

Επιπλέον, σε άλλο σημείο της γνωμοδότησης αναφέρεται ότι «Κατά μια άλλη, πρόσφατη άποψη (Γνωμοδότηση 7/2007 ΕισΑΠ), η εισαγγελική παραγγελία είναι ιδιότυπη πράξη διοικητικού χαρακτήρα. Σύμφωνα με τη Γνωμοδότηση 7/2007 ΕισΑΠ «Οι παραγγελίες για χορήγηση αντιγράφων εγγράφων δίδονται βάσει της διατάξεως του

άρθρου 25 παρ.4β του Ν. 1756/1988 , είναι ιδιότυπες πράξεις διοικητικού χαρακτήρα και μπορούν ως διοικητικές πράξεις να ανακληθούν διοικητικές, όπως επίσης μπορούν να επαναληφθούν αν εκλείψουν οι λόγοι που επέβαλαν την ανάκλησή τους».

Επομένως, εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι για την επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων από τρίτο χρειάζεται άδεια της Αρχής Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, ενώ σε περίπτωση που δεν υπάρχει η εν λόγω άδεια η επεξεργασία των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων δεν είναι νόμιμη, ακόμα και αν υπάρχει σχετική εισαγγελική παραγγελία για τη χορήγησή τους στο τρίτο πρόσωπο, καθόσον η εισαγγελική παραγγελία δεν είναι δεσμευτική. Η άποψη αυτή επιρρώνεται και από σχετικές γνωμοδοτήσεις του ΝΣΚ (Γνωμοδοτήσεις 877/1988, 710/1993, 96/1995, 94/2001, 430/2007) σύμφωνα με τις οποίες «η εισαγγελική παραγγελία δεν είναι δεσμευτική όταν η χορήγηση αντιγράφων απαγορεύεται από ρητή διάταξη νόμου.» Επισημαίνεται ακόμα ότι «ο Εισαγγελέας δεν συνιστά δικαστήριο (ποινικό ή αστικό), και ως εκ τούτου στερείται του δικαιώματος να επιλύει διαφορά που έχει ανακύψει μεταξύ διοικητικής δημόσιας υπηρεσίας ή υπαλλήλου αυτής και ιδιώτη, ως προς το αν ο τελευταίος δικαιούται να λάβει αντίγραφο δημοσίου εγγράφου».

Ο ΚΔΔιαδ προβλέπει στο άρθρο 5 ότι: **«1. Κάθε ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των διοικητικών εγγράφων. Ως διοικητικά έγγραφα νοούνται όσα συντάσσονται από τις δημόσιες υπηρεσίες, όπως εκθέσεις, μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιες οδηγίες, απαντήσεις της Διοίκησης, γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις.»**

2. Οποιος έχει ειδικό έννομο συμφέρον δικαιούται, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των ιδιωτικών εγγράφων που φυλάσσονται στις δημόσιες υπηρεσίες και είναι σχετικά με υπόθεσή του η οποία εκκρεμεί σε αυτές ή έχει διεκπεραιωθεί από αυτές.»

3. Το κατά τις προηγούμενες παραγράφους δικαίωμα δεν υφίσταται στις περιπτώσεις που το έγγραφο αφορά την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου, ή αν παραβιάζεται απόρρητο το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις. Η αρμόδια διοικητική αρχή μπορεί να αρνηθεί την ικανοποίηση του δικαιώματος τούτου αν το έγγραφο αναφέρεται στις συζητήσεις του Υπουργικού Συμβουλίου, ή αν η ικανοποίηση του δικαιώματος αυτού είναι δυνατόν να δυσχεράνει ουσιωδώς την έρευνα δικαστικών, "διοικητικών," αστυνομικών ή στρατιωτικών αρχών σχετικά με την τέλεση εγκλήματος ή διοικητικής παράβασης.»

***Η λέξη "διοικητικών" προστέθηκε στην παρ.3 με την παρ.2 άρθρ,8 Ν.2880/2001, ΦΕΚ Α 9/30.1.2001.

4. Το δικαίωμα των παρ. 1 και 2 ασκείται : α) με μελέτη του εγγράφου στο κατάστημα της υπηρεσίας, ή β) με χορήγηση αντιγράφου, εκτός αν η αναπαραγωγή τούτου μπορεί να βλάψει το πρωτότυπο. Η σχετική δαπάνη αναπαραγωγής βαρύνει τον αιτούντα, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά.
Αν πρόκειται για πληροφορίες ιατρικού χαρακτήρα, αυτές γνωστοποιούνται στον αιτούντα με τη βοήθεια γιατρού, ο οποίος ορίζεται για το σκοπό αυτόν.

5. Η άσκηση του κατά τις παρ. 1 και 2 δικαιώματος γίνεται με την επιφύλαξη της ύπαρξης τυχόν δικαιωμάτων πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

"6. Η χρονική προθεσμία για τη χορήγηση εγγράφων κατά τις παραγράφους 1 και 2 ή την αιτιολογημένη απόρριψη της σχετικής αίτησης του πολίτη είναι είκοσι (20) ημέρες."

*****Η παρ.6 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.2 του άρθρου 11 του Ν. 3230/2004 (ΦΕΚ Α 44)**

Στη Γνωμοδότηση 1/2005 του Εισαγγελέα ΑΠ αναφέρεται ότι : «Η σχετική αίτηση του ενδιαφερομένου να λάβει γνώση εγγράφων πρέπει να είναι σαφής και ορισμένη, δηλαδή να προσδιορίζεται το εύλογο ενδιαφέρον ή το ειδικό εννομο συμφέρον».

Ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας ορίζει στο άρθρο 113 παρ.1 και 2 ότι: **«οι συνεδριάσεις όλων των πολιτικών δικαστηρίων γίνονται δημόσια. Η διάσκεψη για την έκδοση της απόφασης γίνεται μυστικά». Η δημοσιότητα με την έννοια της δυνατότητας πρόσβασης στο υλικό της δίκης είναι καθολική, δηλαδή επιτρέπεται τόσο για τους διαδίκους όσο και για καθένα που έχει έννομο συμφέρον.** Όσον αφορά στη διεξαγωγή της δίκης, η αρχή της δημοσιότητας ισχύει και λειτουργεί υπέρ μόνο των διαδίκων (άρ.112ΚΠολΔ), ενώ έναντι τρίτων περιορίζεται στη διαδικασία στο ακροατήριο και στην εκδιδόμενη δικαστική απόφαση (α. 113ΚΠολΔ).

III. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, προκύπτουν τα εξής:

1) Οι αποφάσεις της Οικονομικής Επιτροπής των Δήμων αποτελούν ατομικές διοικητικές πράξεις οι οποίες είναι δημοσιευμένες στο διαδίκτυο (Διαύγεια) επομένως οι ενδιαφερόμενοι δικαιούνται να έχουν πρόσβαση σε αυτές.

2)Ο αιτών δικαιούται τη χορήγηση γνωμοδοτήσεων των δικηγόρων στις οποίες στηρίζεται η Οικονομική Επιτροπή του Δήμου για να εκδώσει τις αποφάσεις της βάσει των διατάξεων της παρ.1 περ.ιγ και παρ.2 του άρθρου 72 του Ν.3852/2010 καθόσον πρόκειται για έγγραφα διοικητικά

στα οποία ο πολίτης έχει δικαίωμα πρόσβασης, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ.1 του ΚΔΔιαδ.

3) Οι αγωγές που έχουν ασκήσει οι ιδιώτες κατά των Δήμων, αποτελούν ιδιωτικά έγγραφα που φυλάσσονται στο αρχείο της Νομικής Υπηρεσίας του Δήμου και επομένως, οι ιδιώτες έχουν δικαίωμα πρόσβασης σε αυτά.

4) Έγγραφα που σχετίζονται με τις ποινικές διώξεις ή καταδίκες, όπως λ.χ. κλητήριο θέσπισμα, κλήση της Εισαγγελίας Πρωτοδικών, βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών εμπίπτουν σύμφωνα με το ν.2472/1997 στην έννοια του ευαίσθητου προσωπικού δεδομένου και τα οποία απαγορεύεται να κοινοποιηθούν σε τρίτον. Θα πρέπει να έχει εκδοθεί άδεια προς τούτο από την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και η ενδεχόμενη επεξεργασία τους χωρίς προηγούμενη άδεια από τον αιτούντα δεν είναι νόμιμη, ακόμα και αν υπάρξει εισαγγελική παραγγελία περί χορηγήσεως των ευαίσθητων αυτών προσωπικών δεδομένων.

5) Τέλος, δεν επιτρέπεται πρόσβαση στο υλικό της δίκης που ευρίσκεται στο αρχείο των Δήμων π.χ. δικαστικές αποφάσεις σε αυτούς που δεν είναι διάδικοι ή δεν δικαιολογούν άμεσο έννομο συμφέρον σύμφωνα με το άρθρο 113ΚΠολΔ.

Αθήνα, 26-02-2016

Ο Νομικός Σύμβουλος της ΚΕΔΕ

Πάνος Ζυγούρης